

Publieke greep naar de macht bij private VZVZ

De elektronische zorgcommunicatie heeft op 5 november de Tweede Kamer voor VWS beziggehouden in een Verslag Algemeen Overleg (VAO). Dit na een A0 (commissievergadering) op 8 oktober 2020. Tijdens dat debat kwam er nog net geen motie om het Landelijk SchakelPunt (LSP) weer tot een overheidsproject te maken en ook net geen motie om weer een opt-out te onderzoeken voor spoed. Wel was er een motie, van mevrouw van den Berg (CDA), mede ondertekend door de heer Kerstens van de PVDA, om meer overheidsinvloed bij VZVZ te krijgen. Dit is de Vereniging van Zorgverleners voor zorgcommunicatie, die verantwoordelijke is voor het LSP. Het is een private organisatie die georkestreerd door VWS in het najaar van 2011 ontstond na meerdere jaren publiek gemodderd door het ministerie van VWS. In de motie vragen de opstellers om twee zetels voor de Patiëntenfederatie Nederland in het bestuur van VZVZ. Ook wil men een "onafhankelijk" voorzitter, te benoemen door de minister van VWS. Een greep naar de macht.

Machtsgreep

Wat men indieners in de motie voorstellen is niet meer of minder dan een machtsgreep bij VZVZ als private organisatie door publieke macht. De Patiëntenfederatie Nederland vertegenwoordigt in de eerste plaats niet de Nederlandse burger en is niet een door patiënten gekozen organisatie. Men bestaat slechts bij de gratie van geld van VWS. Van de 15 miljoen euro inkomsten in 2018 kwam slechts 64.600 euro aan eigen contributie binnen. In hun opstelling is duidelijk te merken welke hand hen voedt. Het creëren van twee zetels in het bestuur van VZVZ voor de Patiëntenfederatie Nederland

betekent invloed van VWS binnen het bestuur. Een “onafhankelijk” voorzitter, benoemd door de minister van VWS is natuurlijk ook een gotspe. Een soort toezichthouder van VWS bij een private vereniging.

Governance

VZVZ kent een algemene vergadering, een Raad van Toezicht en een Raad van Bestuur. De algemene vergadering heeft met 19 leden, waarvan er zeventien stemrecht hebben al vier stemhebbende leden van de Patiëntenfederatie. De Raad van Toezicht kent acht. De Raad van bestuur volgens het overzicht op de website van VZVZ slechts één, Adriaan Blankenstein. Het in de motie noemen van twee leden in het bestuur namens de Patiëntenfederatie is dan ook disproportioneel. Het is ook een poging tot publiek ingrijpen in een private vereniging.

Ingedaald

De motie kent een paar aardige regels. In de eerste plaats:

“overwegende dat het Landelijk Schakel Punt met bijbehorende voorzieningen nu draagvlak mist”

Twaalf jaar na de oprichting van het LSP en ruim een half miljard euro aan zorggeld verder is dit eindelijk iets wat officieel toegegeven wordt. Critici weten dat al veel langer.

In de tweede plaats de volgende constatering:

“te doen wat kan om te zorgen dat er op korte termijn een end-to-end versleuteling komt”

Jaren terug constateerde ik al dat er geen sprake is van end-to-end-versleuteling bij berichtenverkeer over het LSP. Binnen de centrale LSP-computers is een verstuurd bericht met patiëntdata kortdurend onversleuteld aanwezig. Gezien de inrichting van het LSP en het feit dat men binnen die computers een spoedbericht wilde maken van de

huisartssamenvatting kon dat ook niet anders. Blijkbaar is nu ook bij Kamerleden het besef ingedaald dat end-to-end-versleuteling noodzakelijk is.

Realisering end-to-end-versleuteling

Zoals vermeld is de opzet van het LSP-systeem zo dat het geen end-to-end-versleuteling kent. Bij zorgcommunicatie wordt het versleuteld zijn van de zorgdata bij het doorlopen van de hele communicatie door kenners al ruim tien jaar als noodzaak gezien, maar is het niet uitgevoerd bij het LSP. Guido van het Noordende schreef daar in 2010 een stuk over dat nog zeer actueel is. Ook Peter Rietveld schreef er op de website Security.nl destijds een lezenwaardige column over. De hele zaak over een andere boeg gooien betekent niets anders dan een systeemverandering. Dat zal zeker niet van een leien dakje gaan. Het betekent een volledig andere systeemopzet. Het is te hopen dat de indieners van de motie volledig beseffen wat ze vragen. Overigens is end-to-end-versleuteling van elektronische communicatie van zorgdata wel de state-of-the-art manier van elektronisch communiceren nu.

Wat zien we hier gebeuren?

Bij het einde van het publieke bestaan van het LSP in 2011, toen de Eerste Kamer het wetsontwerp op het Landelijk-EPD afwees, stemde de EK in met de motie Tan die elke beleidsinhoudelijke, financiële en organisatorische bemoeienis van de regering met het LSP verbood. Al enige tijd zien we dat de regering en met name het ministerie van VWS zich in allerlei bochten wringt om toch weer greep op de zaken rond het LSP te krijgen. Zeer evident is dat als we kijken naar het reilen en zeilen van het Informatieberaad. Dat stuurt opgericht door VWS en gestuurd door VWS een koers die alleen als bedoeling heeft het LSP meer functionaliteit en een breder gebruik te geven. Het blijft een zeer vreemde zaak dat iets wat eerst publiek georganiseerd en gefinancierd werd,

privaat kon worden, waarna de overheid als publieke actor toch weer aan alle kanten, ook financieel, meestuurt aan die private club.

Over de motie moet nog gestemd worden. Dit verhaal zal uiteraard weer een vervolg krijgen.

W.J. Jongejan, 6 november 2020

Afbeelding van Tumisu via Pixabay

6 november 2020: tekstuele aanpassingen tgv misverstand mijnerzijds over wat A0 en wat VA0 was. Alinea "Motie" is verwijderd. Toegevoegd zijn tweetal links over end-to-end-versleuteling uit 2010 met vermelding van de auteurs ervan.